

Yakup Kadri'nin Hikayeleri

Himmet Uç*

Yakup Kadri'nin Hikayeleri

Yakup Kadri 1889 da Kahire'de doğdu. İyi bilinen meşhur Türk yazarlarından biridir. Türk dünyasında her kitabı çok yayılmıştır. Modern kurmaca nesrimizde ona eşdeğer bir başka meşhur yazarımız yoktur. Altmışa yakın kısa ve uzun hikaye yazdı. O hikayelerini yaşadığı yer olan İstanbul'da yazar. Hikayelerinin çoğu milli savaş hikayeleridir, diğer kısmı ise sıradan ve psikopatolojik hikayelerden oluşur. Onun, kavradığı kişileri objektif yollarla oluşturulmuştur, kimseyle karıştırılmaz.

Anahtar Kelimeler: Kısa ve uzun hikayeler, ulusal savaş hikayeleri, olağanüstü olaylar, kurgu ve roman.

Yakup Kadri's Stories

Yakup Kadri was born in Cairo 1889. Was one of Turkish 'best known most famous writer. In the Turkish world ever book are widely read. It may be that no other novelists was had an equivalent influence on the prose of modern fiction. Him short story brought him fame, won him a place in the front rank of Turkish writers. He wrote long and short stories in near of sixty. He writes him story in İstanbul, where he is lived. Most of stories, is national war stories, others extraordinary event stories and psychopathological stories. He has an objective way of presenting characters as insight he himself were not involved with them.

Key Words. short and long stories, national war stories, extraordinary events, fiction and novel.

* Prof. Dr., Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi.
himmetuc@superonline.com

Yakup Kadri, 1910 yılı ile 1922 yılları arasında altmışa yakın hikaye neşretmiştir. Bunlarla ilgili birer ikişer sahifelik yazılar yayınlanmıştır. Toplu olarak hikayeler üzerinde bir yorum yapılmamıştır. Hikayelerin kronolojik yorumu ile birlikte onları sınıflandırıp, bir başka şekilde değerlendirdik,

İlk hikaye Bir Kadın Meselesi Veli Bey'in başından geçen bir aşk ve cinayet meselesidir. Veli Bey, yeğenin İzmir'deki kapatmasını öldürmesi üzerine başından geçen bu olayı anlatmıştır. Yeğenin iyi yaptığını söylerken, kendi yaptığına anlatma zemini hazırlar." Fakat aferin! Yine cesur çocukmuş, dedi, ondan bunu hiç ümit etmezdim. Kaç defa işittim. Karının İzmir'de bir başka dostu varmış. Ahmet'i aldatıyor ve parasını çekiyormuş diye.. Doğrusu buna çok kızıyordum. Madem ki benimle münasebette bulunuyor ve benim paramla geçiniyor, onun namusu artık bana ait olur demektir"(Bir Serencam s 182) Amca, yeğenin hayatları birbirine benzer.

Hikaye Anadolu'da yaşanmış bir hayat tablosudur. Yakup Kadri meseleyi yoğunlaştıran ve merak artıran bir biçimde sunar. Bir Kadın Meselesi, hakim bakış açısı ile anlatılır. Hikayenin altı şahsı vardır. Bir Ölünün Mektupları, Prenses Beyza Hanımefendi'nin başından geçen ve sonu intiharla biten tek yönlü bir aşkı anlatır. Hikaye bir önceki hikayenin kurgu kalıbına benzer.Şapka hikayesinde, bir aile toplantısında Claire ve Fazıl'ın dışarı çıkıp gezmesi kararlaştırılır.Fazıl'ın başında yeni bir şapka vardır. Tramvaya binerler, bir süre sonra tramvaya binen üç kişi onlara kötü kötü bakarlar.Özellikle birisi " Öndeki adam, siyah fesli, küçük adam muttasıl başını çeviriyor, sırtı parlak, muzır iki siyah böceği benzeyen gözleriyle, şerir nazarlı küçük gözleriyle muttasıl onu süzüyor ve yanındakilere eğilip yılan gibi kıvrılarak mahfi ve esrarengiz bir şeyler fısıldıyordu. "(Bir Serencam s 89) Üç adamın bakışlarında "mana-yı tezyif mündemiçtir"küçük gören bakışlarla bakan bu üç adam, tramvaydan indikten sonra Fazıl ve nişanlısını takip ederler. Küçük adam Fazıl'ın yanına gelince " Görüyor musun rezil! Görüyor musun dedi., her yaptığı yetmemiş gibi şimdi de şapka giyiyor" (Bir Serencam s 95) Onlar Fazıl'a saldırır ve öldürürler.Nebbaş, ölülerle teması alışkanlık haline getirmiş, bir cinsi sapığın hikayesidir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Bir Tecüme-i Hal, hikayesi vaka zenginliğiyle roman boyutunda bir büyük hikayedir.Necdet geleneksel eğitim kurumları ve zihniyetleri ile, modernleşmekte olan zihniyet arasında heba olmuş bir şahıstır. Yakup Kadri bu geçişi doğurduğu sorunları anlatır. Bir Serencam, bir yönü ile aşk, diğer bir yönü ile esaret hikayesidir. Samipaşazade'nin Sergüzeşti ile benzer motifler ve epizotlar taşır. Yakup Kadri'nin büyük hikayelerinin en büyüklerindedir. Kahramanın ruh haleti, saflığı, iyi niyeti, hilesizliği mahirane şerhedilmiştir. Ruh tahlilleri, gerilimin hikaye sathına dağıtılması, yapının karmaşıklığı ile hikaye başarılıdır. Zannederdem kurgu mahsülü değil, yaşanmış bir çekirdek vakanın tafsilatıdır. Kimi yerleri Mısır hayatı ile ilgili otantik bilgileri ihtiva eder. Dil bir önceki hikayeye oranla daha sadedir.

Bulgar Köyünde Bir Gece, Bir Türk tahsildar, bir iki jandarma ile vergi tahsil etmek için bir Bulgar Köyüne giderler. Başlarından geçen olaylar hikaye edilir. O Kadın, Pertev Necati Bey'in hayal dünyasının izahıdır. Son birkaç yüzyıldır değişmeyen bedavadan rahat yaşamayı gayeyi hayal eden aylakların rüyasıdır. İki Meçhul Şahıs'da, bir katletme olayını hazmedemeyen iki şahsın garip hayatı hikaye edilir. Yazar, çekirdek vakayı merak unsurunu uzmanca kullanarak bir hikayeye çevirir. Mehdi Efendi'nin Keşfi'nde Mehdi Efendi "lüzumundan fazla saf ve bakir yaşar" (Hikayeler s. 60) Beklenmedik şekilde kardeşinin kızını öldürmüştür. Sorguyu yapan polis Mehdi Efendi'den olayın tafsilatını ister. Hikaye kurgusu ile ikili bir dialogdur. Mehdi Efendi ve Müstantık denen sorgulayan şahıs arasında yapılır dialoglar. Mehdi Efendi kendince bir mucittir. Saçma bir ilmi buluşu isbat yolunda katil olmuştur. Döşeli Oda hikayesinde Yakup Kadri çarpıcı bir hayat levhasını anlatır. Rahmet, hakim bakış açısı ile anlatılır, yorumları daha ince ve vaka diliyle yapılır; toplumsal nedenlere dayanan ruhsal değişim sürecini gösterir. Baskın'da, Hilmi Efendi'in kadın iptilası hayatını o yolda vermesine neden olur. Yakup Kadri yaşanmış bir vakayı hika-yeleştirmiştir. Hilmi Efendi'nin ruh yapısı ayrıntılı tasvir edilmiştir. Hikaye kasaba hayatı ile ilgili canlı tablolar ihtiva eder. Yazar yakın bir mesafeden olayı denetler ve anlatır. Yalnız Kalma Korkusu'nda Macit, Ernestie birlikte yaşar. Arkadaşları Şevket ve Hüseyin Nami böyle çirkin bir ucube ile nasıl arkadaşlık ettiğini Macit'e sorarlar. O da Paris hayatını ve ona neden bağlandığını anlatır. Yakup Kadri, Macit'in yalnız kalmak korkusunu anlatırken yalnızlığın korkusunu değil, psikolojik özellikle felsefi anlamda bir boşluğu izah eder. Dokunma Belki Bir Kahramandır isimli hikayede İki arkadaş sandaldan inerler. Hikayeyi anlatan, sandalcıya çeyrek lira uzatır. Sandalcı geri vereceği parayı bulamayacağını belirtir. Kahraman anlatıcı ona kızar, arkadaşı ise "Dokunma belki bir kahramandır" der. Kahramanımız arkadaşına ne demek" Dokunma belki bir kahramandır" diye sorar. Yakup Kadri aydınlar ile ülkenin esnafı, orta sınıfı arasındaki farkı en ideal şekilde bu hikayesinde ortaya koyar. Bir küçük hikayedir ama, romanlarına fark atacak kadar büyük itiraflar ve mukayeseler ihtiva eder. Hikayenin sonunda adamın gerçekten kahraman olduğu ortaya çıkar. Küçük Zabit 'te yirmi iki yaşında bir askerin portresi çizilir Önce yetişme tarzı anlatılır. Camekanlarda yetişen narin nebatlar gibi, ana, dadı, dayelerin elinde büyümüş, Galatasaray'a arkasından Hukuk Mektebine gitmiş, Avrupa'ya Paris'e gitmesi düşünülmüş, askere alınmıştır. Savaşta Beyoğlu'ndan bir arkadaş düşman safında karşısına çıkmıştır, onu öldürmek zorunda olduğu anda yaşadıkları hikayenin özüdür. Sılada 'da üç asker izinle köylerine gelirler, bir süre sonra savaşa gideceklerdir. "Üç asker Işıklar istasyonuna çıktıydı. Bu üç askerden biri, geçen kış Moskof hücumunda bulunmuş bir süvari onbaşı, diğeri Çanakkale'de omuz başından yaralanmış bir topçu çavuşu, üçüncüsü de Mısır Seferinde döğüşmüş bir piyade neferi idi." (Hikayeler s. 92) Üç asker tamamen

savaşın kirleri eriten sıcağı ile değişmiş, günlük işleri anlamaz, hayatın normal akışına yabancı olmuşlardır. Hikaye onlardaki psikolojik farklılaşmayı ortaya koyar. Ses Duyan Kız hikayesinde bir köylü kızı anlatılır. Şehir kızlarından daha güzel, daha malumatlı ve daha akıllıdır. Köyün hocasından hıfzeder, birçok ilahiler öğrenir. Sesi güzeldir, haftada bir defa köyün kadınlarına Mevlüt okur. Yaşı da on altı ya da on yedidir. Asıl adı Emine'dir. Köyden zengin ve namuslu biri ile evlenir. Evliliklerinin haftası eşi Rumeli harbine gider. Sonra şehit düştüğü haberi gelir. Bütün köylü ağlar. Sonra Emine de savaşa gider; bir gün köy yakınında bir yerde cesedi bulunur. Oraya gömülür. Geceleri türbenin bulunduğu nokta aydınlıktır. Bir Yüz Karası, İkdam'ın 6977 'inci sayısında 14 Temmuz 1916 da yayınlanmıştır. Yunan harbi sırasında Manisa havalisinden üç genç askerden kaçır dağa çıkarlar. Bunlardan biri Bakırlı Şaban Efe'nin oğludur. O efelik yıllarında zenginlere amansız, fakir ve zayıflara ise himayekar davranmıştır. Oğlunun askerden kaçtığını duyunca inammak istemez. Utanır, halk arasına çıkamaz. Eşi, "Oğlan şehit mi olmuş deyince" Keşke öyle olsaydı, deli kadın, keşke öyle olsaydı. Kaçmış, askerden kaçmış ve öldürmüş, diye bağırdı. Sonra dişleri ve yumrukları kısılmış bir halde kollarını öne nameri bir düşmana uzatarak ah yezit yüz karası yezit" (Hikayeler s 102) Hikaye babanın utancını anlatır. Altı Patlar, savaşın modern çağda bir sanata dönüştüğünü anlatan bir hikayedir. Bir silahın uyandırdığı hayret söz konusudur. Zeynep Kadın, İkdam'da 7 Ağustos 1916 da yayınlanır. Zeynep Kadın Anadolu'daki binlerce şehit anasından biridir. Bir gün kapısı çalınır asker oğlundan haber gelmiştir. Köyün İhtiyar jandarması onu İmam'a götürür. Kadın sabırla ve heyecanlı camiye varır. İmam mektubu okur ve kadın meraklanır. " Hasan Şehit olmuş; sana ömür" sözüyle karşılaşır. Zeynep Kadın alabildiğine üzülür. Oğlunun iki üç gün sonra bir yavrusunun olacağını söyler. "İki üç gün sonra dünyaya bir de çocuğu gelecek. Yavrumun yavrusu... yavrum gitti, yavrusu geliyor. Bu ne iş Allah'ım ne iş Rabbim.. diye inledi." (Hikayeler s 114) Osman Çavuş kadına " Şehide ağlamak günahdır dedi, hem Cenabı hak sana ayrıca büyük bir lütuf etmiş, bir tanesini aldı, onun yerine bir diğerini gönderiyor."(Hikayeler s 115) Osman Efendi, sabırlı olmasını, haberi gelinin duymasının çocuğu kaybetmesine neden olabileceğini söyler. Zeynep Kadın evinin yolunu tutar. Kızına bir şey söylemez, eve varır yere yıkılır. Ayağı ağırdığını söyler.

Hikaye şöyle biter."Bu kara gecenin üstünden dört gün ya geçti ya geçmedi, şehit Hasan'ın karısı bir sabaha karşı dünyaya esmer başlı gürbüz bir erkek çocuk getirdi. Zeynep Kadın çocuğu kucağına alıp bağrına basınca bir an için gönlünün yasını unuttur gibi oldu ve gözleri yaşla dolu sesi hıçkırıklı, ağzını yeni dağın kapalı bir gonca halinde duran kulağına yaklaştırıp dedi ki :Küçük melek sen Cennet'ten geliyorsun! Muhakkak orada babanla görüştün, çünkü her tarafında onun kokusu var, söyle,bizim için bir şey demedi mi? Söyle rahatı nasıldır? Ve çocukla büyükanne ikisi birden ağlamağa başladılar. Yakup Kadri

çok saygıdeğer vakaları gözlem alanına almış, vaka sacaklığını anlatımıyla yansıtan bir usta hikayecidir. Gizli Posta, hikayelerinin biri müşkülpeşend bir kız anlatır. O bir kahramandır, kendine ideal bir eş arar, ama bulamayacaktır. “Heyhat kehribar ağızlıklı, yeni zenginlerden iğreti, bakışlı genç şairlerden, kılıçsız zabitlerden sapı gümüş, gül bastonlu memurlardan, paçaları kıvrık, fesi yana yıkılmış aile çocuklarından burada göz gözü görmüyor ki” (Milli Savaş Hikayeleri s 147)

Yakup Kadri'nin romanlarında böyle bir genç kız tipi yoktur denebilir. Ankara romanındaki Selma 'dan bu tip daha zengindir. Selma aradığı ulusal karakterli erkeği bulmak için üç defa evlenir. Onun uygulama oranı az, buradaki ismi belli olmayan genç kız ise ondan daha hayati ve gerçekçidir. Gizli Posta, isimli mektupların ikincisi İki arkadaşı anlatır. Biri şair, diğeri ise ressamdır. İki gencin de aşığı vardır, refah içinde bir gençlik hayatı geçirirler. En geçici zevklerine cevap veren bir aile ortamı içinde yaşar ve Avrupa'da olmayı özlerler. Sonra biri Roma'ya, diğeri ise Paris'e gider. İkisi de Avrupa'nın iki büyük sanat merkezinde mutlu değildirler. Sonra İstanbul'a dönerler. Aldıkları eğitime uygun iş bulamaz, sonunda kendi insanları gibi çalışmaya başlar ve mutlu olurlar. Gizli Posta'nın üçüncü mektubu bir genç kızın savaşta esir düşen sevgilisine yazılmıştır. Esir genç mektuplarında İstanbul'un ve insanların değiştiğini duyduğunu anlatır. Kız da değişimi daha nesnel bilgiler ile doğrular. Ama bu değişime yozlaşma ve dejenerasyondur. “ Maişet belası ak saçlı analara şehit yavrularının mezarını, ziynet ve rahat düşkünlüğü, genç dullara dünkü ulvi ölüleri unutturdu. Sizin hatıralarınız üstünden evvela vurguncular ile görgüsüzlerin arabaları, sonra dünya hakimlerinin küstah alayları geçti.. Fakat ben bir köşede kaldım ve seni düşündüm. Hayır hayır.. Frenk bezirganlarının buraya yığıdıkları kumaş ve koku sandıklarının etrafına üşüşen kuş beyinli içi boş kızlardan değilim.” (Milli Savaş Hikayeleri s 155) Oruç Keyfi 'ni çocukluk hatıralarını anlatan bir büyük nakleder. Kahraman anlatıcı tarzında hikaye edilen eserde Bahçivan Recep Ağa isimli halktan, büyük çoğunluktan olan yetmişlik bir ihtiyarın hayatı, özellikle Ramazan'lardaki hayatı mercek altına alınmıştır Bir Aşk Cilvesi, hikaye olmaktan çok bir portre denemesidir. Vaka ve kurgu var denemez. Yazar bir iddiayla hikayesine girer. Yahya Kemal, ölümün geçmiş asırlardaki anlamını kaybettiğini söyler. Yakup Kadri de bu hikayede aşkın kıymetinin kalmadığını belirtir. Masum Katiller, Kiralık Konak romanının çekirdeği gibi bir kurgu ve vakaya sahiptir. Şura-yı Devlet eski azasından Necip Beyefendi'nin ailesi içindeki durumu, garipliği, anlaşılmazlığı ve hazin ölümü söz konusu edilir. Zor Talak, Eşraftan Aziz Ağa'nın elli yaşından sonra bir İstanbul kadını almak sevdasının hikayesidir Perili Köşk, On Sekiz yaşında bir gencin bir perili köşk masalı ile ilgili yaşadıklarını anlatır. Masalların çocukların dünyasındaki tesirlerini kendi hayatından örneklerle ortaya koyar “ Beyhude Bir İntihar'da hikayeyi anlatan kahraman, Adilpaşazade Ekrem Bey'in intiharının nedenleri üzerine düşünülür. Yakup Kadri usta bir psikolog ve psikopatolog gibi sağlıklı ve hastalıklı ruhları derinliğine tasvir eder. İntihar eden bir

insanın ruh halini teşrih eder. “Talih, Mehmet Necib ‘in hayatındaki talihsizlikleri anlatır. Hikayeyi anlatan, bu şahsın arkadaşıdır. Önce talihin varlığı yokluğu konusunda yorumlarda bulunur. Fakat arkadaşının başına gelen talihsizlikleri anlatınca inanır. On iki yaşına basmadan anası ile babasını aynı hafta içinde kaybeder. Sünnet düğününde evde yangın çıkar. Hemşiresi kötü bir kocaya düşer bir süre sonra ölür. Mülkiye’ye giremez, sevmediği meslek olan tabib olur. Ve daha bunlar gibi birçok talihsizlikler onun hayatını kuşatmıştır. Zeki çalışkan, hareketli bir insan olmasına rağmen bu olaylar ile karşılaşmasını arkadaşı bir türlü anlayamaz.

Utancı, Bir Serencam’da Hicap adı ile görünen eser, bir sosyal tablodur. Günlerdir eşini arayan bir kadının çektikleri anlatılır. Hasretten Hasrete de ise esaretten evine dönmüş Namık anlatılır. Eve geleli bir aydır ancak iki veya üç defa dışarı çıkmıştır. Savaş ve esaret yıllarında İstanbul hiç hatırandan çıkmamıştır. “Ne Kafkas cephesinin hailerleri, ne o mütenevvi heyecanlarla dolu Irak, Filistin, Mısır seferleri, hatta ne Şam’ın sürmeli gözlü rakkaseleri, daha sonra esaretin insanı düşüncesiz, hissiz, hatırasız bir mahluk haline sokan bin türlü ufak tefek sıkıntıları, hiçbir şey hiçbir dakika İstanbul’un hayaletini zihninden silememiştir.” (Bir Serencam, s. 217) İstanbul’da umduğunu bulamaz. Yabancı gibi sokaklarda şaşkın ve bezgin dolaşır. Rast geldiği birkaç aşına, diğerlerini aramamak arzusu verir. İki arkadaşı ile karşılaşır, onların akılları başka yerdedir, gereken sıcaklığı onlarda göremez. Daha sonra bir iki arkadaşını arar. Bunlarda da umduğunu bulamaz. Düşmana İltihak, Ziver Bey’in hikayesidir. Ege’nin işgalinden sonra köyleri, çiftlikleri ele geçirilen insanlar cephe gerisine çekilir. Hepsi neşe ve sükunetini kaybeder. Çoluk çocuklarını yanlarına aldırınca az da olsa bir rahat yüzü görürler. Yalnız Ziver, ailesini getirmez. Uzaktan çiftliğinde olanları hisseder, işgal altında olduğu için bir şey yapamaz üzülür, yıkılır. Bazan gider çiftliğinin arazisinde dolaşır biraz toprak ile biraz ot alır “Bizim topraktan bizim otlardan” diye arkadaşlarına gösterir. Hatta birgün çiftliğe gider adamlarından birine” Misafirlere selam söyleyin, günün birinde mutlaka geleceğiz hazır olsunlar.” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 99) Bu düzensizliklerinden dolayı öldürülür. Bir Beyoğlu Dönüşü, Mütarekeden dönen genç bir asker Beyoğlu’na ilk defa çıkar. Bu semt ona göre muayyen bir siması olmayan yani kimliksiz bir yerdir. Buna rağmen eğlence ve istirahat günlerini burada geçirir. Beyoğlu bazı hazların kaynağıdır. Deruni saadeti İstanbul’da bulanlar, bedeni huzuru Beyoğlu’nda tadarlar. Hikaye kahramanı Necati çocukluğunun geçtiği Doğru Yol semtine gelir. Burada mazi silinmiştir. Yabancı bayraklarla donanmış pencereler, yabancı harflerle yazılı ilanlarla kaplanmış duvarlar. Mağazalarda, fotoğrafçılarda bu millete ve ülkeye ait birşeye rastlanmaz. Levhalarda Rus, Rum, Latin, Ermeni harflerinden başka şey görmez. Birkaç mağazaya girer, insanlarla başka lisanlarla anlaşır. Havada gönül bulandırıcı bir yabancılık görür.

Bir Yurt Yergisi isimli hikaye Avrupa’dan ülkesine dönmüş Namık Cemil’in hikayesidir. Bir Meczip ,Hamdi isimli bir meczubun harikulade dünyası-

nı hikaye eder. Anlatıcı hikayenin şahıslarından değil ama, olayların geçtiği beldelerin ahalisinden biridir. Hikaye bir iddia ile başlar. “Kim demiş ki, hilka-tin hurafeler, ustureler ve masallar icadettiği devirler geçmiştir? Bu eski püskü küre üstünde henüz ruhun iptidai saffetini kaybetmemiş milletler var” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 50)

Aydın vilayetinin bir kazasında hamam viranesi içinde bir adam yaşar. Yaz kış orada bir kanepede oturur. Halk onun ihtiyaçlarını karşılamak için birbiri ile yarışır. Başlı sıkıya gelenler kadın ve erkek soluğu derhal onun viran hamamında alırlar. Onun büyüleyen ve etkileyen yönü olayları önceden hissetmesidir. Anlatıcı da bir gün yanına gider, gördükleri karşısında onu kabul etmek zorunda kalır.” İçinden bir niyet tut dediler! Ne tutayım? İstanbul’daki sevgilim hatırıma geldi, gönlümden acaba şimdi ne alemdedir? Suali geçti. Kepenekli adam, hemen yere yatıverdi ve bir hasta gibi inlemeye başladı. Üç gün sonra bir telgrafla haberdar oldum ki İstanbul’daki sevgilim ağır hastadır” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 51)

Bir Kör Göz ve Bir Kör Gönül, gözleri kör, gönlü açık bir kız ile, gözleri açık kör gönüllü bir genci anlatır Hem Katil Hem Müttehim, maznun avukatına başına geleni hikaye eder. İki arkadaş işgalden sonra ilk defa İzmir’e gitmek için yola çıkar, İzmir’e varıp bol para harcarlar Bu niyetle yola çıktıkları bir gün trenin kompartımanında bir adam oturmaktadır. Sert ve haşin üstelik Rumdur. Hüseyin Bey onun şımarık, iğneli tavırlarına zorla tahammül eder. Manisa’ya gelince trenden iner Pavlo’nun lokantasında yer içerler. Pavlo, önceden saygı duyduğu, hürmet ettiği bu insanları hiç farketmez. Tavır Hüseyin’e dokunur. Ceviz hikayesi yine ibretli bir olayı anlatır. Yakup Kadri, Tedkik-i Mizalim Heyeti’nde çalışmış, Batı Anadolu’da uzun süre vesika nitelikli olaylar araştırmıştır. Hikayede insanların ve tabiatın hali ayrıntılı gösterilir. Mevsim sonbalardır, bir köye varılır. “Kimse yok mu” diye bağırlınca bir çocuk ortaya çıkar. “Taş yığınlarının arasından dokuz on yaşlarında bir çocuk başı göründü, ve uzun bir müddet bizi hayretle, korku ile seyrettikten sonra, yavaş yavaş, ağır ağır bir yaşlı adam vekariyle bize doğru ilerlemeğe başladı. Bu çocuk kız mı erkek mi ? tahmin olunamıyordu; ensesine kadar uzamış rengi meşuk ve adeta kirli bir yığın yün şekline girmiş saçları vardı. Ve içine parça parça bir eski gömleğin etekleri tıklımış renkli basmadan bir don giyiyordu. Ayakları başı çıplaktı. Henüz insana alışmamış bir ürkek hayvan yavrusu tavrıyla yanımıza yaklaştı, bir müddet şaşkın yüzümüze baktı ve kendisine bir şey söylememizi bekledi. “(Milli Savaş Hikayeleri, s. 105)

Çocuk onları kırk elli adım ötede bir eve götürür. Bir kadınla, bir ihtiyar vardır. İhtiyara bir gecelik istirahat için rica edilir. Yazar, ona gayelerini de anlatır: “Sizin dertlerinizi dinlemek ve halinize çare bulmak için on beş yirmi günden beri buralarda dolaşıyoruz.” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 107) der.

On Dört Yaşında Bir Adam, de kahraman bir çocuk anlatılır. Çocuk her hafta şehire biraz kuruyemiş götürüp satar, evinin ihtiyaçlarını karşılar. Yazar onunla çocukca mükalemeler eder. Babası savaştan geri dönmemiştir. “ Babam seferberlikte askere gitti. Geçen sene künyesi geldi” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 113) Eve bakan odur” İşim başımdan aşkın. Anamın ayaklarına hastalık geldiği gündün beri davarı güden, tarlaya bakan, odun kesmeğe giden hep benim.. Ablam yalnız su taşır ve aşa bakar. Hem o bizde misafirdir. Başka köye gidecek ! Geçen yıl nişanlandı. “(Milli Savaş Hikayeleri, s. 113)Yazar bu yaşta çocuğun sorumluluklarını ve çilelerini görünce kendinden utanır.

Garip Bir Benzeyiş’te savaşa giden oğlunu arayan bir kadın anlatılır. Köye gelen Mezalim heyetinin bir üyesine yaşlı kadın kendi oğlu diye sarılır. Şahıs son bir gayretle kadının elinden kurtulur Atıyla hızla uzaklaşır, kadın ise arkasından koşar ve gittikçe artan bir sesle “Vasıf’ım, Vasıf’ım “ diye bağırır. Hikaye birçok zulme ve sefalete uğramış bir ananın, dengesinin bozulmasının hikayesidir. Kadın ve Ukubet, bir bölgenin asayişinden sorumlu bir Paşa’nın hatıratı şeklinde kaleme alınmıştır. Dünya Gözü ile Ahret Sesleri’nde, Hacı Arif Efendi, işgal günlerini yaşamaktadır. O dünya gözü ile Türk askerlerinin ne zaman geleceği, gelirse nereden gireceğini görmek ister. Her gittiği yerde bunları konuşur yanındakiler başlarına bir şey gelir korkusu ile kaçırlar. Sonunda ölmek üzereyken Türk askerlerini görür.

Teslim Teslim hikayesi, yazarın Tedkik-i Fecayi heyeti ile ilgilidir. Heyet defterlerini kapayıp gitmeye hazırlanırken, kaymakam, Şevki Bey isminde birinin anlatacaklarının olduğunu söyler. Kuru uzun ve soluk benizli bir adamdır. Şehirde kötü şeyler olacağını sezdiği gün gizlice başını alıp bağa kaçır, saklanır. Bağın kulesine çıkar. Birçok insanın canavarca ölümünü oradan seyrederek. Hepsinden beteri sekiz dokuz yaşında çocuğun öldürülüşüdür. Çocuk “teslim teslim “ der, ama yine süngü ile öldürülür. Küçük Neron, Dergah’ın 39’uncu sayısında 20.11.1922’de yayınlanır. Hikaye, Manisa’dan çekilirken canlı ve işe yarar bir şey bırakmak istemeyen Mevki Kumandanı Filipos’un Neron’luğunu anlatır. Geri çekilen asker, kumandan tarafından canlıların öldürülmesi ve haysiyetler lekelmesi, binaların yakılması, camilerin tahrib edilmesi gibi değişik alanlara yönlendirilir. Ayrıca yerli Hristiyanlar da gasp, yağma ve cinayet ihtirası ile hareket ederler. Manisa’nın başına gelenleri ayrıntılı bir şekilde ortaya koyan eser bir tarihi vesikadır. Soyguncular parayı almakla yetinmez,ırza tecavüz ederler. O da yetmez en feci şekilde öldürürler. Bir de yıkıp ve yakmak bunlara ilave edilirse zulmün ne derece olduğu anlaşılır. Mabeler de onun zulmüne dahildir “Mutlaka camiiler de kurtulmamalı... camiiler... camiiler için kafi miktar dinamit var mıydı?” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 46) Kaçıran halkı öldürmek için birbirleri ile yarırlar. Köyünü Kaybeden Kadın, İkdam’ın 8911 sayısında 5.1.1922 de yayınlanır.Bu hikaye savaşın ortaya çıkardığı değişik bir olayı ve insanı anlatır. Kahra-

man anlatıcı savaş içinde köyünü kaybeder, döner arar. Bir türlü bulamaz. Köyü istila altındadır, anlatıcı ve arkadaşları ona gerçeği söylemezler. O ise sürekli, “Ne vakit, ne vakit” diyerek köyüne gideceği günü bekler. “Bu ses bizim için sanki düşman istilası altında kalan bütün Anadolu topraklarının bağrından çıkan bir milli felaket vaveylası idi.” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 119)

Bir Şehit Mezadı, 8922 nolu İkdam'da 16.1.1922 de intişar eder. Anlatıcı oturduğu evin karşındaki kahveye gider. Orada subaylar ve askerler boş vakitlerini geçirirler. Ankara haberlerini, eski gazete ve kitapları okurlar. Yumuşak pençeli canavar, vatan hasreti burada deprenir, birbirlerine hatıralarını anlatırlar. Çay içer, sigara tütürürler.

Bazen bu yerde heyecanlı saatler geçer. Cephede ölenlerin eşyaları mezat usulü satılır. Anlatıcı neden böyle yapıldığını sorar. “Bu şehitlerinin çoğunun ailesi İstanbul'dadır. Bir bavulun, bir sandığın veya bir yatak bağının buradan oraya gitmesi için herhalde içindeki eşya bedelinden fazla bir masrafa ihtiyaç vardır. Bu masrafı kim verecek? Bunun nakli ile kim uğraşacak? En iyisi eşyayı burada satıp parasını sahibine gönderivermektir.” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 121)

İstanbul'da Üç Gece, iki subay konuşurlar. Hikayeyi anlatan subay Mülazımı Evvel rütbesindeki arkadaşını tanıtır. “İstiklal Harbinin ta iptidasından beri pek büyük işler içinde bulunmuştur” (Hikayeler, s. 156) Anlatan Subay Trabzon'dan İstanbul'a gizli bir görevle gönderilir. İstanbul'a gelir, ailesinin bulunduğu yere varır, bulamaz, evden ayrılmış ve evi satılığa çıkarmışlardır. Üç gün İstanbul'da dolaşır, onları bir türlü bulamaz. Tek öğrendiği paraca sıkıntı çektikleri, neleri varsa sattıkları, sonunda evden ayrılıp, evi de satılığa çıkardıklarıdır. Evleri ise Topkapı dolaylarındadır. Görevini yaptıktan sonra geldiği gemi ile Trabzon'a döner.

Sikkenin Tersi, bir madalyonun iki yüzünü anlatır, ama yüzler birbirinin farkında değildir. Faika kocası Necib ile Naciye Hanım'a gitmiştir. Yoldaki ve evdeki iç konuşmalarında Faika, Naciye'yi çok mutlu görür. Aynı anda Naciye, Faika'ya mutlu, kendini mutsuz bulur. “Yarabbi Yarabbi, Faika ne mesut, ne mesut! Hiçbir kadın onun kadar sevilmedi, hiçbir kadın” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 178)

Muhacir Kerim Ağa da savaşların ortaya çıkardığı bir tiptir. O altı yıl içinde beş altı kere muhacir olmuştur Katmerli Bir İhanet, Nuri Efendi ve Rum eşi Despina'nın macerasıdır. Eşine sadık görünen Despina, memleket istila edilince onu kapı dışarı eder. Nuri Efendi bu beklenmedik son karşısında şaşırır. Hüseyin Çavuş, Dokunma Belki Bir Kahramandır hikayesine benzer. Anlatıcı arkadaşları ile bir hana inerler. Han çok pistir. Hancıya çıkışırlar. Hancı, Hüseyin Çavuş “Beğenmediyseniz uğurlar olsun..” der. Anlatıcının arkadaşı hancıya bağırır çağırır. Anlatıcı onunla anlaşır ve konuşurlar. Hüseyin Çavuş efsane bir adamdır. Anlatır “Ben yirmi sene askerlikte hiçbir gün zabıtimden böyle bir

muamele görmedim. Sekiz sene Urumeli'nde.. iki sene Yemen'de... altı yıl Girit'de askerlik yaptım” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 85) Hüseyin Çavuş kahraman ve yenilgi kabul etmez bir askerdir. “Sorar mısın her gidi günler hey, düşmanı öyle bir kırdık ki. Dün akşam, Eskişehir'e düşman girdi diyen alçağın sözüne bunun için inanmıyorum, ya düşman, benim bildiğim düşman Eskişehir'e kadar gelsin?... Bu mümkün değildir. Vallah billah gözümle görsem inanmam! Yahu bu dünyada ne tuhaf insanlar var! Sanki bu yalanı uydurmaktan ne çıkar!” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 86) Ve Yakup Kadri kişisini, hayranlık dolu bir cümle ile vafeder. “O, koca bir imparatorluğun son kalan taşı üstünde bize milli imandan daha kuvvetli bir şey öğretti” (Milli Savaş Hikayeleri, s. 86)

Bir Aşk ve İhtiras Faciası, Gaffar Ağa'nın sevgilisi Fattan'ın hikayesidir.

Hikayelerin Konularına Göre Tasnifi

Savaş Yıllarının Hikayeleri

Yakup Kadri'in hikayelerini konularına göre tasnif edebiliriz. Bunlar içinde ağırlık savaş yıllarının Anadolu'sundan çarpıcı gözlemlerle elde edilen hikayelerdir. Dokunma Belki Bir Kahramandır, Küçük Zabit, Silada, Ses Duyan Kız, Bir Yüz Karası, Zeynep Kadın, Güvercin Avı, Hasretten Hasrete, Dünya Gözü ile Ahret Sesleri, Düşmana İltihak, Ceviz, Bir Beyoğlu Dönüşü, On Dört Yaşında Bir Adam, Garip Bir Benzeyiş, Teslim Teslim, Hüseyin Çavuş, İstanbulda Üç Gece, Katmerli Bir İhanet, Küçük Neron, Issız Köy ve Dilsiz Kız, Köyünü Kaybeden Kadın, Bir Şehit Mezadı Muhacir Kerim Ağa, Bir Hastahane Koğuşunda, Gizli Posta Müşkölpeşend Kız, Gizli Posta 3, Altmışa yakın hikayenin neredeyse yarısı bu hikayelerden oluşur.

Hikayelerdeki kişiler savaş yıllarındaki çeşitli kesimleri temsil ederler. Hikayeler, savaş yılları insanların, köylü olsun, aydın olsun, asker olsun, çocuk olsun, kadın olsun, yaşlı olsun nasıl farklı insanlar olduklarını, neler çektiklerini ve bugün kullandığımız hürriyetin bedelini nasıl büyük çileler ve ıstıraplarla ödediklerini gösterir.

Çarpıcı Olaylardan Oluşan Hikayeler

İkinci grup hikayeler, çarpıcı, sıra dışı olayların kaleme alındığı hikayelerdir. Oruç Keyfi, Altı Patlar, Baskın, Döşeli Oda, Perili Köşk, İki Meçhul Şahıs, Talih, Hicap, Bulgar Köyünde Bir Gece, Nebbaş, Bir Kadın Meselesi, Hem Katil Hem Müttehim, Yalnız Kalma Korkusu, Beyhude Bir İntihar. Bunlar yazarın hikayelerinin altında birini oluşturur. Bir Ölünün Mektupları, Bir Serencam, Bir Aşk ve İhtiras Faciası, Bir Kör Göz ve Kör Gönül, aşk hikayeleridir.

Sosyal Değişme Hikayeleri

Yakup Kadri sosyolog gibi sosyal değişimin canlı vesikalarını da gözlemle-riyle yakalamış ve yorumlamıştır. Bir Tercüme-i Hal, Zor Talak, O Kadın, Mehdi Efendinin Keşfi, Rahmet, Bir Yurt Yergisi, Masum Katiller, Sikkenin Tersi, Gizli Posta 2, bu sınıfa girer, tip arayışını ve tip –toplum ilişkilerini anlatır-lar. Hikayelerde de yazarımızın sorumlu bir fikir adamı olarak sosyal yanı ağır basar. O toplumsal olaylardan etkilenir, çözümler, onları ve problemlerini anlatır

Psikopatolojik Hikayeler

Yakup Kadri bazı hikayelerinde psikolojik düzensizlikler, patolojik ruh hal-leri anlatmıştır. Bir Ölünün Mektupları'nda Deli Aşık, kavuşmanın imkansız olduğu bir aşıkta bir dizi dengesizlikten sonra, sevdiği kadının önünde intihar eder, bu bir sapmadır. Nebbaş'da, kefen soyan Bakırsakal Deli Mehmet, büyük bir hazla taze ölülerin kefenini soyar, Beyhude Bir İntihar'da Ekrem Bey, sade-ce gazetelerde görünsün ve kendisinden bahsedilsin diye intihar eder. Garip Bir Benzeyiş'te köyüne gelen bir süvariye oğlu sanan kadın, Issız Köy ve Dilsiz Kız'da insanlardan kaçan ve katiyyen konuşmayan dilsiz kız bir sapmadır, Mehdi Efendi'nin Keşfinde, bir icadı isbat ettiğini sanarak yakınına tecavüz edip öldüren manyak bir adam anlatılır. Düşmana İltihak'ta Ziver Bey bir takım dengeleri hesap etmeden kendini ortaya atar ve garip bir şekilde ölür, bu da bir yorum düzensizliğidir. Sikkenin Tersi'nde Faika ve Naciye kendi mutlulukla-rından habersiz, Faika, Naciye'yi, Naciye Faika'yı mutlu sanar. Bu da bir psiko-lojik düzensizliktir. Yalnız Kalma Korkusu'nda Macit kendini bir korku yüzün-den çirkin bir kadına teslim eder. Bir Aşk ve İhtiras Facia'sında Fettan ve Gaf-far Ağa da bir araya gelince de düzensiz, ayrılınca da düzensiz bir ruh hali sür-dürürler. Psikologlar, edebiyat metinlerindeki sapmaları araştırma alanlarına almamışlardır. Aslında böyle bir araştırma hem psikoloji hem de edebiyat için yeni bir araştırma ve yorum alanıdır.

Nebbaş'ta Bakırsakal Deli Mehmet, seksüel obje bozukluklarına giren bir hastalık müptelasıdır. O nekrofilidir. Nekrofilili ölülerle münasebette bulunma halidir. Seksüel obje olarak bir ceset ya mezarlıktan çalınarak temin edilir veya canlı kadın öldürüldükten sonra obje olarak kullanılır. Bakırsakal Mehmet'de görülen hem fetişizm hem de aşırı bir sadizmdir. Hikayenin genelindeki kişili-ğine bakılırsa, mezardan çıkarıp kefenini soyduğu kadın ona hakaretlerde bu-lunmuştur, ona karşı sadist davranması bu yüzdendir. Bir de itilmişlik, kabul görmemezlik ve cinsel faaliyetin olmaması bu tür aşırı cinsel sapmalara neden olmaktadır. (Ayhan Songar, Psikiyatri, s 498)

Bir Ölünün Mektupları'nda Deli Aşık cinsel isteği hedef ve gayesini şaşırarak bir kadına tapınmaya kadar gitmiştir. Mesele seksüel rengini kaybedip affektif bir gösteriye dönüşmüştür. Deseksüalizasyon. Bu gösteri aşkın kendini sevdiği kadının

önünde asmaya kadar götürmüştür. Bu yüceltme sublimation içinde yorumlanan bir psikiyatrik bozulmadır. Buna erotomanyak hezeyan da denilir.

Garip Bir Benzeyiş'te köyüne gelen bir süvariye kendi oğlu diye sanan kadın ihtiyarlık bunaması, dementia senilis grubuna giren bir hastalığa müpteladır. Bu hastalıklar dejavu hiç tanımadığı kimseleri tanıdığını zannetme, jamaisvu tanıdığı kimseleri tanınamama tarzında hafıza yanılmalarıdır. (Ayhan Songar, Psikiyatri s. 419) Mehdi Efendi'nin durumu da bu şuur bozuklukları girebilir. Bu ise reaction formasyon olarak nitelendirilir. (Ayhan Songar, Psikiyatri, s. 153)

Beyhude Bir İntihar'da Ekrem Bey fantazi merakından dolayı intihar eder. Paranoia olarak yorumlanabilir. (Ayhan Songar, s. 351) Çünkü meşhur olmak için intiharı seçmek bir muhakeme bozukluğu, paranoyadır. Arkadaşına intihar ederse nasıl bir intihar şekli seçmesi konusunda sorular sorması, ölünce gazetelerde kendinden bahseden bir yazı yazmasını istemesi ondaki muhakeme bozukluğunu gösterir. Bu tutum hastanın karakterine ve şahsiyet yapısına bağlıdır. Yakup Kadri bu tipini -anlatırken mağrur, kibirli, kendini beğenmiş, şüpheci biri olduğunu söyler. Düşmana İltihak'da Ziver Bey'in durumu da muhakeme bozukluğudur. Yalnız Kalma Korkusundaki kahramanın hali de bir yersiz korkudur, muhakeme bozukluğudur.

Genel Yorumlar

Yakup Kadri hikayelerinde daha tarafsız, daha mesafeli konuşur. Yazarlık hayatının ilk yirmi yılı içinde bütün hikayelerini yazmıştır. Ondan sonra elli yıla yakın hikaye kaleme almamıştır. On yılı aşkın hikayecilik serüveni 1910-1922 arasında cereyan etmiştir. Sekizi 1920'de, 14'ü 1921'de, yine 14'ü 1922'de yayınlanmıştır. Diğerleri ise 1920'ye gelinceye kadar yazılmıştır. Hikayeler Servet-i Fünun, İkdam, Dergah'da çıkmıştır, bir ikisi de Yeni Mecmua'da yayınlanmıştır.

Bir Kadın Meselesi'nde Veli Bey ve Şamlı Kız, Bir Ölüünün Mektupları'nda Prenses Beyza ve Deli Aşık, Şapka'da Fazıl ve Claire, Nebbaş'da Bakırsakal Deli Mehmet, Bir Tercüme-i Hal'de Necdet Efendi, Bir Serencam'da Mahdur, Bulgar Köyünde Bir Gece'de Jandarma Şaban Ağa, Beyhude Bir İntihar'da Adilpaşazade Ekrem Bey, Talih'de Mehmet Necib, Utanç'da Saraç Ahmet ve Eşi, Güvercin Ayrı'nda Kuşbaz Hüseyin, Hasretten Hasrete'de Namık, Düşmana İltihak'ta Ziver Bey, Bir Beyoğlu Dönüşü'nde Necati, Bir Yurt Yergisi'nde Namık Cemil, Bir Meczub'da Hamdi, Bir Kör Göz ve Kör Gönül'de Zeliha, Hem Katil Hem Müttehim'de Hüseyin Bey, Ceviz'de Çocuk, On Dört Yaşında Bir Adem'de Çocuk, Garip Bir Benzeyiş'te Yaşlı Kadın, Kadın ve Ukubet'de Cennet, Dünya Gözü ile Ahret Sesleri'nde Hacı Arif Efendi, Teslim Teslim 'de çocuk, Küçük Neron'da Filipos, Issız Köy ve Dilsiz Kız'da Dilsiz Kız, O Kadın'da Pertev Necati, İki Meçhul şahıs'ta iki şahıs, Mehdi Efendi'nin Keşfi'nde Mehdi Efendi, Döşeli Oda'da Rıza Efendi, Rahmet'de Emin, Başkan'da Hilmi Efendi, Yalnız Kalma Korkusu'nda

Macit, Dokunma Belki Bir Kahramandır'da iki arkadaş, Küçük Zabıt'te Zabıt, Sı-lada'da Emin, Ahmet ve Osman, Ses Duyan Kız'da Emine, Altı Patlar'da Murat, Zeynep Kadın'da Zeynep Ana, Gizli Posta 1'de İdealist Kız, Gizli Posta 2'de iki arkadaş, Gizli Posta 3'de Genç Kız ve Esir Sevgilisi, Oruç Keyfi'nde Recep Ağa, Bir Aşk Cilvesinde Hulusi Bey, Masum Katiller'de, Necib, Zor Talak'da Aziz Ağa, Perili Köşk'te Belkız, Zeynep Kadın 'da Zeynep Ana, Köyünü Arayan Kadın'da Kadın, Bir Şehit Mezadı'nda Cevdet Efendi, İstanbul 'da Üç Gece, Subay, Sikkenin Ters'i'nde Faika ve Naciye, Muhacir Kerim Ağa'da Muhacir Kerim, Katmerli İha-net'te, Nuri Efendi ve Despina, Hüseyin Çavuş'ta Hüseyin Çavuş, Bir Aşk ve İhtiras Faciası'nda Fattan ve Gaffar Ağa hikayelerin önde gelen şahıslarıdır

Küçük hikayede kişilerin bir olay ve bir tavırları anlatılır ve gösterilir. Küçük hikaye bir kişinin kişiliğinin bütün şubelerini ortaya koyacak kadar mufasal kaleme alınmaz, buna türün imkanları el vermez. Yakup Kadri hikayelerde kişilik olarak ortaya bazı insanları çıkarmıştır. Bir Tercüme-i Hal 'de Necdet Efendi, O Kadın'da Pertev Necati, Rahmet'de Emin, Baskın 'da Hilmi Efendi, Gizli Posta 2'de iki arkadaş nisbeten derli toplu kişilik olarak verilmişlerdir. Diğer şahıslar bir durum veya bir baskın psikolojik halin veya bir hakim olayın tesiri ile kişiliklerinin o ana taallük eden yönü ile verilirler.

Yakup Kadri hikayelerinde iyi bir analizci, net bir geçekçi, uzman bir psikolog gibi psikolojik ahvali tanımlayan ve tasvir eden, derinlikli bir portre yazarı, sorumlu ve muzdarip bir aydın, aydın kesimin problem yorumcusu, sosyal değişimin gerçekçi levhalarını tersim eden bir ressam, değişimin nedenleri üzerinde düşünen bir sosyal eleştirmen, savaş yıllarında insanımızın çektiklerini gören bir gözlemcidir. Bütün hikayelerin ortak noktası olayların görülmüş ve şahit olunmuş olaylar olmasıdır.

Yakup Kadri hikayelerde epizotları klasik tasnifle de sıralar, karma olarak da dizer. A B C D, gibi düz dizilişler olduğu gibi, C B A D, B C A D türünden dizilişler de vardır. Kompleks dizilişlerde sonuç daha merak edicidir, düz dizilişlerde ise sonuç önceden kestirilebilir. Bakış açıları yazar ve gözlemci oyuncunun birlikte kullandıkları bir bakış açısı türüdür. Umumiyetle bakış açısı olayları gözlemleyen bir yazar veya onun maske olarak kullandığı bir karakter anlatıcıdır. Bazan yazar şahıs kadrosundan biri olarak olayları çok yakından izler. Epizotların eklenmesi yazar tarafından, dialoglar, monologlar kişiler tarafından yapılır. Savaşın tahribatı durumundaki hikayelerde yazar ile olaylar arasındaki mesafe çok azdır, bu yüzden olaylar canlıdır.

Yakup Kadri, hikayelerinde romanlarından daha canlı levhalar tesbit ederek 1910 ile 1922 yılları arasında bizim hayatımıza ışık tutmuştur. Hikayeler insanlar, olaylar, problemler galerisidir. Yakup Kadri'nin Panorama'sından önceki Anadolu ve İstanbul panoromasıdır. Ve romanlarının kötümserliği bu hikayelerde görülmez. Hassas, merhametli, endişeli, vatansever, mantıklı, iyim-

ser, herşeye hakkını veren, toplumu adına gören, gayretli, utanan, mahcub olan, kendini hırpalayan, sorumlu ve saygıdeğer bir yazardır.

Bibliyografya (Kitaplar)

- Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Hikayeler*, İletişim Y, İstanbul (Atilla Özkırmımlı)
- Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Bir Serencam*, İletişim Y. İstanbul
- Yakup Kadri Karaosmanoğlu, *Milli Savaş Hikayeleri*, İletişim Y. İstanbul
- Ayhan Songar, *Psikiyatri*, 1976 İstanbul

Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Hikayeleri (Kronolojik)

- Bir Kadın Meselesi, *Servet-i Fünun*, 998, 8.7.1326/21 Temmuz 1910
- Bir Ölünün Mektupları, *Servet-i Fünun*, 1000, 22.7.1326/4 Ağustos 1910
- Şapka, *Servet-i Fünun*, 1004, 19.8.1326/1 Eylül 1910
- Nebbaş, *Servet-i Fünun*, 1028, 3.2.1327/16 Şubat 1911
- Bir Tercüme-i Hal, *Servet-i Fünun*, 1046, 9.2.1327/22 Şubat 1911
- Bir Serencam, *Servet-i Fünun*, 1081, 1082, 1083, 9, 16, 23.2.1327/16, 22 Şubat, 7 Mart 1911
- Bulgar Köyünde Bir Gece, *Rübab*, 41, 25, 10, 1328/7 Kasım 1912
- O Kadın, *İkdam*, 5916-7-8/10-11-12, Ekim 1913
- İki Meçhul Şahıs, *İkdam*, 5924,18, Ağustos 1913
- Mehdi Efendinin Keşfi, *İkdam* 5935,29,Ağustos,1913
- Döşeli Oda, *İkdam* 5940, 9 Eylül 1913
- Rahmet/Merhamet, *Yeni Mecmua*, 24, 20 Aralık 1914
- Baskın, *Hilal Matbaası* (Kitap İçi) 1914
- Yalnız Kalmak Korkusu, *Hilal Matbaası* (Kitap İçi) 1914
- Dokunma Belki Bir Kahramandır, *İkdam* 6965, 19, Haziran 1916
- Küçük Zabit, *İkdam* 6966, 20 Haziran 1916
- Sılda, *İkdam* 6971, 24 Haziran 1916
- Ses Duyan Kız, *İkdam* 6973, 26 Haziran 1916
- Bir Yüz Karası, *İkdam* 6977, 30 Haziran 1916
- Altıpatlar, *İkdam* 6984, 7 Temmuz 1916
- Zeynep Kadın, *İkdam* 6999, 23 Temmuz 1916
- Gizli Posta, (Yarım Kalmış Bir İzdivaç), *İkdam* 8255, 4 Şubat 1920
- Gizli Posta II, *İkdam* 8266, 15.2.1920
- Gizli Posta III (Alaturka Bir Teehhül), *İkdam* 8279, 28 Şubat 1920

- Gizli Posta IV (Müşkülpeşend Bir Kız), *İkdam* 8298, 22 Mart 1920
- Oruç keyfi, *İkdam*, 8357, 20 Mayıs 1920
- Bir Aşk Cilvesi, *İkdam* 8368, 31 Mayıs 1920
- Masum Katiller, *İkdam* 8375, 7 Haziran 1920
- Zor Talak, *İkdam* 8417, 31 Temmuz 1920
- Perili Köşk, *İkdam* 8505, 10 Ocak 1920
- Beyhude Bir İntihar, *İkdam*, 8570, 20 Ocak 1921
- Talih, *İkdam* 8578, 28 Ocak 1921
- Hicap (Utañ) *İkdam* 8583, 3 Şubat 1921
- Güvercin Avı, *İkdam* 8590, 9 Şubat 1921
- Hasretten Hasrete, *İkdam* 8604, 23 Şubat 1921
- Düşmana İltihak, *İkdam* 8604, 23 Şubat 1921
- Bir Beyoğlu Dönüşü, *İkdam* 8620, 21 Mart 1921
- Bir Vatangiriz (Bur Yurt Yergisi), *İkdam* 8636, 29 Mart 1921
- Bir Meczub, *İkdam* 8653, 15 Nisan 1921
- Kör Göz Kör Gönül, *İkdam* 8663, 25 Nisan 1921
- Hem Katil Hem Müttehim, *İkdam* 8666, 1 Mayıs 1921
- Bir Ceviz (Ceviz), *İkdam* 8687, 12 Aralık 1921
- On Dört Yaşında Bir Adam, *İkdam* 8892, 17 Aralık 1921
- Garip Bir Benzeyiş, *İkdam* 8901, 26 Aralık, 1921
- Kadın ve Ukubet, *Dergah*, 18, 5 Ocak 1922
- Köyünü Kaybeden Kadın, *İkdam* 8911, 5 Ocak 1922
- Bir Şehit Mezadı, *İkdam*, 8922, 16 Ocak 1922
- İstanbul'da Üç Gece, *İkdam*, 8929, 25 Ocak 1922
- Bir Hastahane Koğuşunda, *İkdam* 8937, 31 Ocak 1922
- Sikkenin Tersî, *İkdam* 8955, 19 Şubat 1922
- Muhacir Kerim Ağa, *İkdam* 8975, 12 Mart 1922
- Katmerli Bir İhanet, *İkdam* 8999, 25, Mart 1922
- Hüseyin Çavuş, *İkdam* 9016, 22 Nisan 1922
- Bir Aşk ve İhtiras Faciası, *İkdam* 9069, 16 Haziran 1922
- Dünya Gözü İle Ahiret Sesleri, *Dergah* 37, 20 Ekim 1922
- Teslim Teslim!, *Dergah*, 38, 5 Kasım 1922
- Küçük Neron, *Dergah*, 38, 5 Aralık 1922
- İssız Köy ve Dilsiz Kız, *İkdam*, 1922